

investovali do výskumu, odbornej prípravy, vytvárania noriem a nových služieb. V dôsledku toho by mohlo dôjsť k zmenám v rozložení hospodárskych a vedeckých síl v celosvetovom meradle. Európa bude musieť neodkladne túto otázku riešiť.

3.5.3 Internet vecí napokon umožní splynutie fyzického a digitálneho sveta, spojí skutočné s virtuálnym. Inteligentné veci (smart objects) sa stávajú súčasťou všadeprítomnej siete, na ktorej sa plným právom podieľajú (ubiquitous network) a v ktorej

budú mať oveľa väčší priestor ako v participatívnej sieti osôb WEB 2, ktorá splynie s rozšírenou sieťou na vyššom stupni.

3.5.4 S novou sieťou sa však spájajú problémy pokiaľ ide o správu, a to v dôsledku jej rozmerov a nových obsahov, požiadavky na pridelovanie názvov, ktorých budú stovky miliárd, a univerzálne normy, ktoré bude treba používať. V súčasnosti sa využívanie RFID riadi súkromnými normami a obchodnými vzťahmi s EPC global. Je to však prijateľné riešenie pre rozvoj internetu budúcnosti v plnom rozsahu?

V Bruseli 18. septembra 2008

predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o kreatívnom obsahu online na jednotnom trhu“

KOM(2007) 836 v konečnom znení

(2009/C 77/16)

Európska komisia sa 3. januára 2008 rozhodla podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o kreatívnom obsahu online na jednotnom trhu“

Odborná sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 16. júla 2008. Spravodajcom bol pán Retureau.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 447. plenárnom zasadnutí 17. a 18. septembra 2008 (schôdza z 18. septembra 2008) prijal 115 hlasmi za, pričom 1 člen hlasoval proti a 5 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Práva spotrebiteľov

1.1.1 EHSV súhlasí s tým, aby sa zabezpečila vysoká úroveň ochrany spotrebiteľov. V tejto súvislosti očakáva so záujmom vypracovanie príručky o službách informačnej spoločnosti pre spotrebiteľov a používateľov.

1.1.2 EHSV sa domnieva, že táto príručka by sa mala zamerať prinajmenšom na tieto body:

- neutralita siete, ktorá by spotrebiteľom poskytla širšiu možnosť výberu,
- zabezpečenie primeranej ochrany osobných údajov ako aj vysokej bezpečnosti elektronického prostredia,
- zjednodušenie spôsobu zavádzania dobrovoľných predpisov a značiek dôvery pre elektronický obchod,

— uplatniteľnosť práv spotrebiteľov v digitálnom prostredí, a to konkrétne prístupových práv, univerzálnej služby a ochrany pred nekalými obchodnými praktikami,

— zavedenie parametrov kvality pre služby online,

— zavedenie jednoduchého európskeho formulára online, ktorý by sa využíval na nahlasovanie podvodných praktík,

— systém mimosúdneho riešenia sporov online.

1.2 Interoperabilita

1.2.1 EHSV zdôrazňuje, že interoperabilita predstavuje kľúčový hospodársky faktor. Konštatuje tiež, že otvorené normy majú zásadný význam pri uľahčovaní interoperability a prispievajú k jej bezpečnosti a spoľahlivosti.

1.2.2 Stále chýbajúca interoperabilita obmedzuje prístup európskych občanov k zariadeniam, službám a obsahu, núti ich platiť vyššie ceny za zariadenia a zároveň obmedzuje možnosť ich výberu, pričom spotrebiteľov núti využívať náhradné riešenia, pretože určité zainteresované strany využívajú nepotrebné technické rozdiely na vytváranie monopolných trhov.

1.2.3 Konceptiu eurokompatibilných systémov správy digitálnych práv (DRM) ⁽¹⁾ nepovažuje výbor za taký dobrý nápad, ako by sa na prvý pohľad zdalo, pretože prináša viac problémov ako by dokázala vyriešiť a mohla by niektorých tvorcom brániť vo zverejňovaní svojho obsahu online. Okrem toho, trh s obsahom je celosvetový, čo je vidieť aj na zónovaní, ktoré obmedzuje slobody používateľov.

1.3 Výbor sa domnieva, že čiastočne anarchické vymieranie poplatkov za využívanie rôznych digitálnych nosičov a pamäťových zariadení spojené so značnými rozdielmi medzi členskými štátmi vytvára na trhu výrazné disproporcie.

1.4 Trestné opatrenia a postupy na udeľovanie výnimiek zavedené vo Francúzsku návrhom zákona „Olivennes“ zďaleka presahujú požiadavky WTO obsiahnuté v dohode podpísanej v roku 1994 v Marakeši. Ako už Súdny dvor uviedol v rozsudku vo veci Promusicae, pri výbere prostriedkov na ochranu autorských práv sa musí dodržiavať zásada proporcionality a musí sa nájsť dostatočná rovnováha medzi právami a slobodami a príslušnými záujmami.

1.5 EHSV preto so záujmom očakáva odporúčanie, ktoré má Komisia vypracovať o kreatívnom obsahu online, aby sa mohol konkrétne vyjadriť k transparentnosti (označovaniu), k novým spôsobom určovania a spravovania digitálnych práv na európskej úrovni, k stimulovaniu a prispievaniu do inovačných systémov šírenia kreatívneho obsahu online, ako aj k hľadaniu efektívnych prostriedkov na zamedzenie nelegálneho kopírovaniu na komerčné účely a akémukoľvek inému spôsobu okrádania tvorcov.

2. Návrh Komisie

2.1 Komisia sa vo svojom oznámení a vo svojich otázkach zameriava hlavne na tieto aspekty:

- regulácia a harmonizácia európskeho trhu kreatívneho obsahu online,
- európske autorské právo a súvisiace práva, multiteritoriálne udeľovanie práv, lepšia ochrana práv týkajúcich sa literárneho a umeleckého vlastníctva,
- interoperabilné európske DRM zamerané na jednotlivé druhy nosičov a hlavne na obsah online,
- zabezpečenie bezpečnej komunikácie a bezpečných finančných transakcií, boj proti pirátstvu a podvodom, v záujme posilnenia dôvery v digitálne hospodárstvo a rozvoja služieb online,

⁽¹⁾ Digital Rights Management – Digitálna správa práv („politicky korektný“ výraz pre softvérové alebo technické nástroje zabráňujúce kopírovaniu).

- najväčším problémom budú nepochybne otázky týkajúce sa súkromného kopírovania, ktoré je už teraz v Európe predmetom mnohých polemík, pretože legislatíva členských štátov v tejto oblasti nie je ani zďaleka harmonizovaná.

2.2 Podľa 41-stranového pracovného dokumentu Komisie, ktorý bol zverejnený nezávisle od tohto oznámenia a je k dispozícii len v anglickom jazyku ⁽²⁾, prihliadajúc pritom na cezhraničný charakter komunikácie online a na nové obchodné modely, ktoré si vyžadujú nové technológie by mala byť politika EÚ zameraná na podporovanie a rýchle uplatňovanie týchto nových modelov šírenia obsahu a poznatkov online. „Kreatívny obsah šírený online“ predstavuje obsah a služby, ako sú audiovizuálne médiá online (film, televízia, hudba a rádio), hry online, uverejňovanie online, vzdelávací obsah online, ako aj obsah vytvorený používateľmi (spoločenské siete, blogy atď.).

2.3 Prvým cieľom, ktorý bol stanovený už v návrhu oznámenia „Iniciatíva i2010“ ⁽³⁾ je vytvoriť jednotný európsky informačný priestor. Problémy opísané v tomto dokumente pretrvávajú naďalej, zatiaľ čo prenosové technologické platformy sa diverzifikujú a rozvíjajú.

2.4 Pokiaľ ide o problém dôvery v digitálne hospodárstvo, neustále vyvstáva otázka interoperability medzi zariadeniami, službami a platformami. Podľa niektorých názorov kriminalizácia osôb vymieňajúcich si navzájom súbory na základe systému „peer to peer“ (P2P) alebo „Big Torrent“ spojená s veľmi prísnymi systémami práv duševného vlastníctva nevytvára atmosféru dôvery. Rozmach obsahu vytváraného používateľmi, ktorý dodáva nový rozmer ich úlohe v rámci digitálneho hospodárstva predstavuje viacero výziev pre verejnú politiku v mnohých oblastiach, ako je napr. dôvera a bezpečnosť.

2.5 Spotrebiteľské organizácie dôrazne kritizujú využívanie DRM, pretože sa domnievajú, že tento spôsob digitálnej správy práv obmedzuje základné práva spotrebiteľov. DRM predstavujú tiež určité riziká v súvislosti s ochranou údajov a sú pre používateľov príliš zložité. Niektorí predstavitelia priemyslu ich však obhajujú a tvrdia, že problémy týkajúce sa interoperability zapríčínujú výrobcovia zariadení a tvorcovia softvéru.

2.6 Na svetovom trhu musia prevádzkovatelia vnútroštátnych trhov zohľadňovať rozmanitosť jazykov a obmedzený rozsah určitých trhov, ako aj rôznorodé vnútroštátne predpisy v oblasti udeľovania práv. Poskytovatelia internetových služieb (*Internet Service Providers* – ISP) podporujú multiteritoriálne licencie a predpisy, ale v iných odvetviach tohto priemyslu prevláda skôr negatívny postoj k tejto otázke. Vnútroštátne licencie by umožnili lepšie odmeňovanie autorov, avšak v mnohých krajinách pôsobí viacero inštitúcií, ktoré vyberajú užívateľské poplatky. Okrem toho, hudobné organizácie a mobilní operátori požadujú zjednodušenie systému vyberania poplatkov.

⁽²⁾ KOM(2007) 836 v konečnom znení, Brusel, 3.1.2008, SEK(2007) 1710 COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT (PRÁCOVNÝ DOKUMENT KOMISIE).

⁽³⁾ „Iniciatíva i2010 – Európska informačná spoločnosť pre rast a zamestnanosť“ (KOM(2005) 229 v konečnom znení).

2.7 Poskytovatelia internetových služieb tiež kritizujú rozdiely medzi jednotlivými systémami vyberania (a vo výške) poplatkov za súkromné kopírovanie, ktoré sa stávajú čoraz rigidnejšími a zložitejšími, a spochybňujú ich význam v súvislosti s využívaním DRM.

2.8 Chýbajúci obsah na distribúciu online, fragmentácia trhu, ako aj rozdielne zmluvy uzatvárané pre rôzne formy využitia obsahu sťažujú rýchle zverejňovanie tvorby online a závažným spôsobom brzdia rozvoj služieb.

2.9 V pracovnom dokumente Komisie sú zhrnuté výsledky dvoch konzultácií a rôznorodé postoje jednotlivých záujmových skupín. Komisia by však rada pokročila v riešení (rozporuplných) otázok ako sú multiteritoriálne udeľovanie práv, európske autorské právo a najmä všeobecné využívanie interoperabilných DRM a chcela by, aby sa vytvoril skutočný európsky trh, ktorý by zohľadňoval všetky rozmanité kultúry.

2.10 Cieľom je dosiahnuť, aby výnosy na európskom trhu obsahu online (hudba, film, hry atď.) stúpili štvornásobne do roku 2010, t. j. aby sa zvýšili z úrovne 1,8 miliardy EUR, ktorú dosahovali v roku 2005 na 8,3 miliardy EUR.

3. Pripomienky

3.1 Výbor si plne uvedomuje skutočnosť, že internet umožňuje získavať alebo distribuovať v digitálnej podobe tovar a služby spôsobom, ktorý porušuje nemateriálne vlastnícke práva autorov a distribútorov kreatívneho obsahu online, ako aj zásahy do súkromia a nové formy páchania podvodov na právnických alebo súkromných osobách.

3.2 Najčastejšími nelegálne šírenými dielami sú súčasná hudba a čoraz viac aj audiovizuálne diela a rôzne druhy softvéru. Tento jav nabral obrovské rozmery v období, kedy distribútori neposkytovali žiaden obchodný model, ktorý by zohľadnil nové možnosti na porušovanie nemateriálnych vlastníckych práv. Bolo tiež potrebné vzdelávať mládež v otázkach používania internetu, čoho sa však neujala žiadna inštitúcia a preto je vzdelávanie v tejto oblasti naďalej absolútne nepostačujúce.

3.3 Prvé reakcie boli v niektorých prípadoch extrémne a v zriedkavejších prípadoch ľahostajné. Vo všeobecnosti distribútori zaviedli opatrenia proti kopírovaniu (tzv. „DRM“) spolu s požiadavkami na finančnú kompenzáciu držiteľov práv a na trestné opatrenia s extrémne odrádzajúcim účinkom, ktoré však neboli v praxi realizovateľné vzhľadom na rozmery, ktoré medzičasom tento druh podvodov nadobudol, s výnimkou rozsiahleho pirátskeho kopírovania hlavne vo východnej Európe a Ázii. Niekoľko osôb bolo odsúdených ako odstrašujúci príklad, ale účinok týchto odrádzajúcich opatrení sa nedal odmerať vzhľadom na chýbajúce nezávislé prieskumy a realistické údaje o výške strát vzniknutých takýmto falšovaním.

3.4 Výbor však do určitej miery prekvapuje návrh Komisie vytvoriť interoperabilné „európske“ DRM pre obsah šírený online. Pokiaľ ide o hudbu, milióny skladiel sú už v skutočnosti dostupné na komerčných stránkach bez DRM, ktoré by mali postupom času vymiznúť. Distribučné firmy vypracúvajú rôzne

systémy distribúcie tejto kategórie obsahu, vrátane možnosti priameho posuchu bez nahrania danej skladby a možnosti špeciálneho prihlásenia sa, ktoré umožňuje stiahnuť určitý počet skladiel bezplatne pod podmienkou „povinného“ prijímania reklamy atď.

3.5 Fyzické ochranné mechanizmy na externých nosičoch dát alebo dokonca termináloch sa dnes považujú viac za prekážky brániace ich čestnému využívaniu („fair use“) než za účinnú ochranu proti pirátstvu. Môžu tiež viesť k vertikálnej integrácii (internetové stránky, kódovanie zo strany držiteľov vlastníckych práv spojené s väčším alebo menším znížením kvality, vlastné prehrávače: distribučný systém Apple s kódovaním AAC, prehrávač iPod a iPhone). Častým spôsobom ochrany, najmä v prípade softvéru, hier a určitých publikácií online je digitálny kľúč, ktorým kupujúci odblokuje prístup k danému produktu po jeho zaplatení alebo po prihlásení sa na jeho využívanie na vymedzený čas. Tento systém je pomerne účinný a značne rozšírený.

3.6 Výbor sa domnieva, že interoperabilné integrované digitálne DRM sú v praxi už prekonané. Nepochybne by bolo vhodnejšie pozorne sledovať vývoj v jednotlivých odvetviach trhu s obsahom online, ktorý zjavne smeruje k efektívnej ochrane autorských práv a s nimi súvisiacich práv, a to na základe primeraných kódexov správania a realistických obchodných modelov (*), namiesto toho, aby sme sa snažili túto prechodnú a rýchlo sa meniacu situáciu riešiť prostredníctvom rigidnej európskej iniciatívy.

3.7 Pokiaľ ide o autorské právo a s ním súvisiace práva, platné medzinárodné dohody a dohovory predstavujú právny rámec, ktorý je v zásade spoločný pre členské štáty, ako aj pre vzťahy s tretími krajinami. V praxi však pretrvávajú napriek prijatým právnym predpisom Spoločenstva rozdiely. Návrh „európskeho autorského práva“ pre vnútorný trh by zabezpečil automatickú ochranu vo všetkých členských štátoch od okamihu, kedy by boli tieto práva uznané v niektorom z nich, a zaručil by jednotnú ochranu.

3.8 V dnešnej ére internetu a znalostnej spoločnosti je nevyhnutné nájsť skutočnú rovnováhu medzi všeobecným záujmom a súkromnými záujmami. Autori a distribútori musia byť spravodlivo odmeňovaní. Čitatelia, poslucháči a používatelia musia mať možnosť primeraným spôsobom využívať legálne získaný obsah, či už v súkromí, v rámci verejných prezentácií alebo v rámci výučby na rôznych úrovniach vzdelávacích inštitúcií.

3.9 Treba uviesť, že mnohé krajiny majú v tejto oblasti veľmi prísne trestnoprávne predpisy, ktoré chránia autorské práva a zavádzajú prehnane vysoké sankcie voči súkromným osobám, ktoré tento obsah využívajú na nekomerčné účely, zatiaľ čo užívateľské práva a právo na súkromné kopírovanie sú obmedzené. Naopak, policajné metódy uplatňované na poskytovateľov internetových služieb, ktoré sa môžu preukázať ako užitočné v rámci boja proti terorizmu sa javia ako neprimerané a môžu ohroziť

(*). Predaj hudby na internete za rovnakú cenu ako pri predaji CD nosičov v obchodoch predstavuje pre distribútorov nadmerný zisk, ktorý dotknuté strany nemotivuje k hľadaniu realistických modelov zohľadňujúcich skutočnú výrobnú cenu a primeraný obchodný zisk.

právo na súkromie v právnom rámci, ktorý jednostranne zvyhodňuje distribútorov. Takéto predpisy môžu byť v konečnom dôsledku spochybnené na Európskom súde pre ľudské práva v Štrasburgu, ktorý dohliada na rešpektovanie súkromia. Súdny dvor v Luxemburgu zase vyzýva k dodržiavaniu zásady proporcionality a k hľadaniu rovnováhy medzi jednotlivými príslušnými právami (pozri rozsudok vo veci *Promusicae*).

3.10 Okrem toho, niektoré krajiny (v mnohých prípadoch tie isté) vyberajú poplatky za všetky druhy digitálnych nosičov považujúc ich za pirátske nástroje bez ohľadu na to, na aký účel sú určené. Hoci sa tento poplatok často nazýva „poplatok za súkromné kopírovanie“, generuje značne vysoké príjmy, ktorých prerozdelenie niekedy nebýva zďaleka transparentné. Tento prístup, ktorý každé vyhotovenie kópie na súkromné účely alebo v rámci čestného využívania IKT stotožňuje s porušením autorských práv a s nimi súvisiacich práv je obzvlášť neakceptovateľný pre čestných užívateľov, ktorých je veľká väčšina, ako aj pre podniky, ktoré tieto technológie využívajú na iné účely ako je kopírovanie pesničiek alebo hier. Prinajmenšom by sa mali tieto poplatky upraviť priamo úmerne skutočným nákladom na uloženie digitálnych jednotiek (percentuálny podiel predajnej ceny nosiča vydelený napr. celkovou kapacitou vyjadrenou v gigabajtoch, pretože medzi jednotlivými nosičmi existujú značné rozdiely).

3.11 Musia sa rešpektovať práva jednotlivých dotknutých strán, pričom je však potrebné dodržiavať platné smernice a zásadu proporcionality, ako jasne uviedol Európsky súdny dvor v rozsudku vo veci *Promusicae* ⁽⁵⁾.

4. Dodatočné pripomienky výboru

4.1 Výbor súhlasí s názorom, že interoperabilita, ktorá je nevyhnutná pre voľnú hospodársku súťaž, sa môže dosiahnuť jedine vtedy, keď spotrebiteľia budú môcť na čítanie obsahu

⁽⁵⁾ ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora) z 29. januára 2008 vo veci C-275/06,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania ..., Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:
„Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/31/ES z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (smernica o elektronickom obchode), smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladiení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES z 29. apríla 2004 o vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES z 12. júla 2002, týkajúca sa spracovávaní osobných údajov a ochrany súkromia v odvetví elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách), neukladajú členským štátom, aby v takej situácii ako v konaní vo veci samej stanovili povinnosť oznámiť osobné údaje na účely zabezpečenia účinnej ochrany autorského práva v rámci občianskoprávneho konania. Právo Spoločenstva však od uvedených štátov pri preberaní týchto smerníc požaduje, aby vychádzali z ich výkladu, ktorý umožňuje zabezpečiť náležitú rovnováhu medzi rôznymi základnými právami chránenými právnym poriadkom Spoločenstva. Ďalej je potrebné, aby orgány a súdy členských štátov pri vykonávaní opatrení na prebratie uvedených smerníc nielen vykladali svoje vnútroštátne právo v súlade s týmito smernicami, ale takisto, aby nevychádzali z výkladu týchto smerníc, ktorý by kolidoval s uvedenými základnými právami alebo s inými všeobecnými zásadami práva Spoločenstva, ako je zásada proporcionality.“

používať zariadenia podľa vlastného výberu. Jediným riešením je preto kódovanie obsahu pomocou systémov „open source“, ktoré sú dostupné všetkým užívateľom. Všetky systémy DRM však automaticky znemožňujú načítanie obsahu na akýkoľvek nosič dát, hardvér alebo softvér, ktorý nebol výslovne povolený vydavateľom DRM. Podstata DRM spočíva v zakódovanom uzavretom formáte, ktorého technické špecifikácie nie sú verejne dostupné. Systémy, ktoré vydavateľ DRM nepovolí alebo necertifikuje sú preto úplne vylúčené z hospodárskej súťaže. Dodnes ešte nebol vytvorený žiaden systém DRM, ktorý by bol založený na princípe „open source“. Toto riešenie by si vyžadovalo zavedenie zložitých systémov výmeny licencií a niektorí tvorcovia obsahu by mohli ostať z trhu vylúčení napríklad preto, že nepoužívajú systém DRM. Celé odvetvie digitálnej tvorby, vrátane vedeckých ústavov a výskumných stredísk, univerzít, otvoreného softvéru („freeware“) a obsahu vypracovaného v rámci alternatívnych licencií, by sa mohlo ocitnúť vylúčené z trhu, ktorý by akceptoval jedine komerčný obsah, čo je v rozpore so zásadami informačnej a znalostnej spoločnosti, v ktorej chce Európa zaujať vedúcu pozíciu.

4.2 Žiadna z týchto hypotéz nie je uspokojivá napr. pre dovoz diel a obsahu z tretích krajín do Európy a pre vývoz z nášho kontinentu. Európske softvérové systémy DRM by preto tiež mali byť kompatibilné s takýmito systémami na zahraničných trhoch, ktoré sú často oveľa aktívnejšie v audiovizuálnej oblasti. DRM poskytujú priestor antikurenčným postojom a pokusom o vertikálnu integráciu v multimediálnom odvetví. Prípád iTunes spoločnosti Apple, ktorá využíva DRM a kódovanie zo strany držiteľov vlastníckych práv, ktoré užívateľov núti používať prehrávač typu iPod alebo iPhone, sú toho dobrým príkladom.

4.3 Ak by sa zverejnilo len rozhranie pre programovanie aplikácií (*application programmer's interface* – API) softvérového systému DRM a nie celý zdrojový program, k čomu môžu silne inklinovať určití poskytovatelia, zabezpečenie skutočnej interoperability bude ešte vždy ohrozené.

4.4 Piráti dokážu veľmi rýchlo obísť alebo reprodukovat akýkoľvek ochranný systém. Poskytovatelia obsahu preto stratili dôveru v DRM a hľadajú nové obchodné distribučné modely, ako je napr. paušálne predplatné, bezplatný posluš umožňujúci následné spolplatené sťahovanie, zahŕňanie reklamy atď. Mali by sme viac dôverovať trhu radšej ako unáhlene a nesystematicky prijímať právne predpisy, ako je tomu v prípade Francúzska, kde vznikajú stále nové zákony, ktoré vedú k rozporným riešeniam v judikatúre. Tlak lobistických skupín hlavných svetových vydavateľstiev (v oblasti hudby dominuje päť hlavných svetových vydavateľstiev a v audiovizuálnej oblasti šesť alebo sedem) bol doteraz hlavným faktorom, ktorý viedol niektoré krajiny k zrušeniu práva na súkromné kopírovanie a k trestnému stíhaniu výmeny súborov medzi súkromnými osobami. Najnovší francúzsky návrh zákona je tiež zameraný na takéto prehnaté represívne opatrenia. Týmto prístupom sa však nič nerieši.

4.5 Ako už výbor uviedol vo svojich predchádzajúcich stanoviskách, trestné právo by sa malo vzťahovať len na falšovanie na komerčné účely (výroba a distribúcia, ktorá je niekedy riadená mafiou). V niektorých členských krajinách sa dajú veľmi ľahko získať pirátske kópie softvérov, ako aj hudobných a audiovizuálnych diel, a to aj na otvorených trhoch. Pirátske kópie

sa vyrábajú aj v Európe, ale väčšina z nich pochádza z Ázie. Mali by sme sa preto prioritne zamerať na tieto rozsiahle pirátske komerčné aktivity, trestať ich a rozvíjať spoluprácu v policajnej a súdnej oblasti, s cieľom rozložiť medzinárodné zločinecké siete.

4.6 Pokiaľ ide o výmeny súborov, hlavne medzi dospievajúcou mládežou, mali by sa prioritne rozvíjať informácie o potrebe spravodlivého odmeňovania autorov a výrobcov za ich prácu (hlavne autorov, ktorí často dostávajú len zanedbateľnú čiastku z celkových príjmov), ako aj vzdelávanie v tejto oblasti v rámci občianskej náuky.

4.7 Rozsiahle výmeny súborov sa netýkajú nevyhnutne súborov chránených nemateriálnymi finančnými právami. Môže ísť o bezplatné výmeny a zverejňovanie rôznych druhov obsahu (výsledky výskumu, vedecké práce a diela podliehajúce právam neobmedzujúcim kopírovanie a šírenie).

4.8 Podľa návrhu zákona pripravovaného vo Francúzsku by však mala celá sieť podliehať monitorovaniu a dlhodobému uchovávaniu osobných údajov užívateľov internetu. Tieto údaje by mali byť k dispozícii predstaviteľom hlavných svetových vydavateľstiev, ale ak by sa takýto systém naozaj zaviedol, prístup k týmto údajom by mali mať jedine verejné orgány, ktoré v tejto súvislosti získajú súdny príkaz.

4.9 Právo na súkromné kopírovanie sa postupne stáva výnimkou podliehajúcou prísnyim obmedzeniam ustanoveným v rámci „zmlúv“ vypracovaných poskytovateľmi obsahu, ktoré sú ťažko zrozumiteľné a nezohľadňujú impulzívny spôsob nakupovania bežný u spotrebiteľov.

4.10 Takúto nadmernú právnu ochranu v skutočnosti požívajú jedine profesionálni autori a distribútori. Jednotliví tvorcovia obsahu, umelci, ktorí ešte nie sú verejne známi a používatelia alternatívnych licencií (približne 50 druhov, napr. GPL, LGPL, „Creative Commons“ atď.) však nemajú žiadnu osobitnú ochranu, hoci na tieto licencie sa tiež vzťahuje autorské právo a nie sú nevyhnutne bezplatné. Ak by takéto osoby chceli podať sťažnosť na pirátske aktivity, museli by ísť najprv pred súd, čo by vytvorilo nerovnoprávne postavenie pred zákonom medzi veľkými nadnárodnými distribútormi a malými spoločnosťami alebo súkromnými osobami.

4.11 Výbor sa domnieva, že právne predpisy musia v prvom rade zabezpečiť ochranu čestne konajúcich spotrebiteľov, ako aj spravodlivé odmeňovanie autorov za ich prácu.

4.12 Obmedzujúce ustanovenia týkajúce sa využívania legálne nadobudnutej licencie a prístup predstaviteľov veľkých svetových vydavateľstiev k osobným údajom sú v protiklade so sledovanými cieľmi, pretože „komerční“ falšovatelia budú schopní prekonať všetky technické prekážky a zahľadiť po sebe stopy na sieti, pričom kontrolovať bude možné len legálne alebo nelegálne výmeny medzi používateľmi na nekomerčné účely, hoci veľká časť týchto výmen má nelegálny charakter a proti tomuto rozšírenému fenoménu bude potrebné bojovať primeranými prostriedkami. Ojedinelé exemplárne odsúdenia a pozornosť, ktorá sa im venuje v snahe „odradiť“ určitých

používateľov internetu nebudú stačiť na vyriešenie tohto problému, pretože pravdepodobnosť odhalenia je štatisticky minimálna a tieto prípady neznepokoja napríklad dospievajúcu mládež, ktorá si neuvedomuje, aké škody spôsobuje svojim obľúbeným autorom.

4.13 Dlhodobé uchovávanie osobných údajov všetkých užívateľov internetu poskytovateľmi internetových služieb samo o sebe predstavuje vážne narušenie súkromia užívateľov internetu. Je toto opatrenie absolútne nevyhnutné pre dosiahnutie rešpektovania autorských práv a s nimi súvisiacich práv? Nie je náhodou neúmerné vzhľadom na cieľ, ktorý sleduje? Sú tieto práva také absolútne, že by si vyžadovali trvalé porušovanie súkromia všetkých užívateľov internetu?

4.14 Tieto uchovávané údaje by sa mohli eventuálne využiť v rámci boja proti terorizmu, ale používatelia internetu by mali v každom prípade disponovať právnymi zárukami pokiaľ ide o dôverný charakter ich internetového pripojenia, ktoré by im mohol vo vyššom všeobecnom záujme odňať riadne poverený verejný orgán za konkrétnym účelom stanoveným v súdnom príkaze.

4.15 Vo všeobecnosti by sa mohli povoliť určité spôsoby využitia týchto údajov za účelom získavania informácií a v rámci analýz, a to za špecifických podmienok, najmä za predpokladu ich anonymného spracovania. Malo by sa však zakázať vzájomné porovnávanie menných súborov, zber menných údajov za účelom „profilovania“ v záujme zvýšenia účinnosti reklám, uchovávanie a porovnávanie týchto údajov so zoznamami kľúčových slov používaných vo vyhľadávačoch, ako aj iné zaužívané praktiky, z ktorých profitujú hlavne veľké svetové vydavateľstvá a iné veľké spoločnosti, pretože tieto postupy zasahujú do súkromia občanov.

4.16 V mnohých krajinách sa vyberajú poplatky za všetky nosiče dát (pevné aj mobilné), z ktorých profitujú výhradne držiteľia práv (hlavne v súvislosti s audiovizuálnym obsahom), vrátane nosičov, ktoré na tento účel nie sú určené. Uvedený systém považuje každého používateľa digitálneho nosiča za potenciálneho piráta. Určité kategórie užívateľov by mali byť od týchto poplatkov oslobodené, najmä podniky. Naopak, pre poskytovateľov vysokorychlostného internetu, ktorí vybudovali svoje siete na základe nelegálneho využívania, k čomu môže v určitých prípadoch dôjsť, by sa mohla stanoviť pomerne nízka sadzba poplatkov, ktorá by však závisela od objemu dátovej výmeny medzi jednotlivými osobami, s cieľom prispieť k orgánom vyberajúcim poplatky za autorské práva a k podporovaniu nového obsahu. Štát by si však nemal okrem výdavkov na vyberanie a prerozdeľovanie týchto poplatkov ponechávať žiadne z uvedených príjmov na svoje vlastné využitie.

4.17 Mali by sa nasledovať príklady spravovania práv, ktoré poskytujú škandinávské krajiny, hlavne Švédsko, radšej ako stále pribúdajúce nové francúzske zákony a návrhy, ktoré sú nevyvážené a málo presvedčivé pokiaľ ide o podporu mladých tvorcov obsahu a malých a stredných podnikov.

4.18 Po uplynutí primerane dlhého obdobia, počas ktorého by boli zaručené výhradné práva, by sa mohol zaviesť globálny systém ako vo Švédsku.

4.19 Už pri preskúmaní návrhu smernice o ochrane „práv duševného vlastníctva“ (IP-LAP – *Industrial property, literary and artistic property* – priemyselné vlastníctvo, literárne a umelecké vlastníctvo a iné príbuzné práva alebo práva ad hoc uznané a chránené v EÚ) výbor presadzoval prísny ale primeraný prístup k boju proti falšovaniu na komerčné účely.

4.20 WTO však v Dohode o aspektoch práv duševného vlastníctva súvisiacich s obchodom (TRIPS – *Trade-Related Intellectual Property Rights*) varovala pred možným zneužívaním zo strany držiteľov práv, ktoré by mohlo obmedziť hospodársku súťaž alebo poškodiť všeobecný záujem.

4.21 Ciele: Ochrana a dodržiavanie práv duševného vlastníctva by mali prispieť k podporovaniu technologickej inovácie, ako aj k transferu a šíreniu technológií, ktoré by bolo vzájomne

prospešné pre tvorcov a používateľov technických vedomostí, sociálne a hospodárske blaho a rovnováhu medzi právami a povinnosťami.

4.22 Zásady: ... 2. Môžu byť potrebné primerané opatrenia (ktoré by mali byť v súlade s ustanoveniami tejto dohody), pomocou ktorých by sa zabránilo zneužívaniu práv duševného vlastníctva držiteľmi práv alebo využívaniu praktík, ktoré nepriemeraným spôsobom obmedzujú obchod alebo bránia medzinárodnému transferu technológií.

4.23 Predchádzajúce pripomienky výboru obsiahnuté v stanovisku výboru z 29. októbra 2003 ⁽⁶⁾ na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o opatreniach a postupoch na zabezpečenie uplatnenia práv duševného vlastníctva“ sú v súlade s cieľmi TRIPS (článok 7) a s jej zásadami (článok 8 odsek 2), ktoré by mali byť zaradené do úvodných ustanovení smernice, pretože prípadné sankcie nemôžu byť úplne oddelené od materiálneho práva, a musia zväziť možné porušenia práv zo strany držiteľov práv IP-LAP ⁽⁷⁾.

V Bruseli 18. septembra 2008

predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ C 32, 5.2.2004, s. 15.

⁽⁷⁾ Dohoda TRIPS, ktorá sa nachádza v prílohe 1 C dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie (WTO) podpísanej v Marakeši 15. apríla 1994 a prijatej rozhodnutím Rady 94/800/ES z 22. decembra 1994 o uzatváraní dohôd v mene Európskeho spoločenstva v rámci jeho kompetencií dosiahnutých v Uruguajskom kole multilaterálnych obchodných rokovanií (1986-1994) (Ú. v. ES L 336, s. 1) je nazvaná „Opatrenia na presadzovanie práv duševného vlastníctva“. V tejto časti sa nachádza článok 41 odsek 1, v ktorom sa uvádza, že členovia sa budú usilovať dosiahnuť, aby ich legislatíva obsahovala postupy na zabezpečenie dodržiavania práv duševného vlastníctva, ktoré sú uvedené v tejto časti, a to takým spôsobom, ktorý umožní účinne postupovať proti všetkým činom, ktoré by porušili práva duševného vlastníctva, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda, vrátane rýchlych nápravných opatrení na zabránenie akémukoľvek porušeniu a nápravných opatrení, ktoré predstavujú prostriedok na odvrátenie od akéhokoľvek ďalšieho porušovania týchto práv. Tieto postupy sa budú uplatňovať takým spôsobom, aby sa predišlo vytváraniu prekážok legálnemu obchodu a aby sa poskytli záruky proti zneužívaniu týchto postupov.